

Kraj: BOHINJ

Spomenik: LJUDSKA STANOVANJSKA ARHITEKTURA

Bohinjska Češnjica 23 - pri Vernejčik - Sodja Mici

Zidana pritlična stanovanjska hiša z lesenim gospodarskim nadstropjem /podstrešjem/ odprtim z gankom. Streha je dvokapna, kritina deske. Vhod s portalom je situiran pošev na podolžno hišno os /"notranjski tip"/. Poslopje je v "hišnem" delu močno spremenjeno - odstranjena so prvotna okna - nadomestila so jih velika /dve na vhodni obcestni fasadi in eno na zatrepni, ter okno na zadnji fasadi - kamra/. V prvotni obliki pa je ostal naklon strehe z zazidanim zatrepom in balkonom sko lino, portal in ves "gospodarski del" /veža, črna kuhinja in čumnata. Na tem delu so ohranjene še originalne okenske in vrkatne odprtine ter notranjščina s kletjo pod čumnato in stopniščem.

Tloris je zelo razgiban z izmikom portalne stene in komplementarno situacijo vhoda v kuhinjo na zadnji fasadi. Glavni portal je v baročnih formah, kuhinjski pa v renesančni /poznogotski/ tradiciji. Najambicioznejše je obdelana reprezentativna notranjščina veže s črno kuhinjo /šipovnik, stopniščem in dostopom do kleti, ter mogočna nizka, križno obokana čumnata /ki je sedaj pregrajena/.

Veža je križno obokana z nizkim plitvim obokom, pravokotno na to smer je obokana banja kuhinje, ter banja strmega stopnišča v nadstropje. Nad kuhinjskim izhodom je značilna kapa.

Stena v veži kjer je vhod v "hišo" je razčlenjena s polkrožno zaključeno nizko in plitvo nišo /morda prvotni vhod/ in večjo nišo z enakim zaključkom v kateri so vrata v "hišo"/. Z lokom in nišo je razčlenjena tudi kuhinjska stena nasproti vhoda. Šipovnik /obočna cezora/ je po zasnovi polkrožna, vendar je teme odsekano in zaključeno ravno /verjetno kasneje/.

Niše in loki v veži in kuhinji imajo verjetno konstruktivno funkcijo razbremenilnih členov. Obok in lomljenje različnih tipov obokanja v veži in deloma kuhinji pa estetski karakter - ker je po vseh znakih obok nepotreben vsaj iz strogo funkcionalnih ozirrov.

Pri omenjeni stavbi gre po vsej verjetnosti za graditeljske ambicije šolanega gradbenika, ki je v skromnih dimenzijah in okolju uporabil oblikovne in konstrukcijske elemente iz reprezentativnejše /cerkvene in meščanske/ arhitekture kasnega baroka.

Portal v kuhinji /renesančni/ pa je lahko ali ostanek tradicije ali pa del ohranjene stene prvotne stavbe pred barokizacijo. Verjetno je bilo poslopje pozidano v celoti istočasno, ter je gradbenik od starega poslopja uporabil samo del stene v kuhinji in morda v čumnati. Celotni duktus prostora pa je baročen.

Spomenik kategorije A

Zap. II. 20. VIII. 1963

Ivan Sedej